

מפכ"ל המישטרה אריה איבצן השבוע במסיבת עיתונאים

העולם הזה: שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמונהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • עורך הראשי: אריה איבצן • עורכי-מישנה: דוב איתן • עורך תכנית: יופי שנין • עורכי כיתוב: ענת ישראלי וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה • עורך דפוס: יפתח שביט • ראש המוהלה: אברהם סייטן • מחלקת המודעות: רפי זכרונן • המו"ל: העולם הזה בע"מ • הדפסה: הרפס החדש בע"מ, תל אביב • הפצה: גר" בע"מ

קווא יקי.

נמשך, והפך מצביקבע. גם האופי טימיים ביותר סבורים כי יעברו חודשים רבים עד שהמצב יחזור לקדמותו. והפסימיים יותר מצפים לחורבן של שנים.

כל זה קורה כאשר הוצאות-הייצור של העיתונים קופצות אל על. לא זה כלבר ששכר-העבודה כעיתונות גדל, בעיקבות האינפלציה, כמו בכל ענף אחר במשק, אלא שההוצאות המיר חדות לעיתונות — הנייר ושאר העלויות — הן דולאריות.

פירוש הדבר שכמעט כל העיתונים בארץ מפסידים עתה כסף. יש לחשוש מפני סגירתם של כמה עיתונים, ואילו האחרים יילחמו קשה על עצם קיומם.

טיפוח תאוות-הצריכה

מצב זה ידוע כבר מזה כמה זמן, אך משום-מה העדיפו העיתונים לשי תוק. הם נהגו כך מתוך בושה מוורה, כאילו מצב זה אינו נאה ואינו יאה. רק השבוע החליטו המו"לים של העיתונים היומיים לפרסם הודעה זוירה, הרומזת על הקשיים החמורים שהם נתונים בהם.

במיוחד הופנה זעמם לעבר הפיר סומת הוחלת בטלוויזיה הממלכתית, הנוגסת בתקציבי-הפירסום הזעומים שעוד נותרו במשק. הם גם חוששים. בצדק רב, מפני התוכניות להקים ערוץ שני, האמור להיוון כולו מפירסום מיסחרי. בנסיבות של היום, רעיון זה הוא כה אווילי, עד שהוא גובל בטירוף. לא זה כלבר שהוא עלול לקבור תחתיו את רוב העיתונות החופשית במדינה, אלא שהוא ידרבן וימריץ את הצריכה הראוונת של הציבור בארץ. כדיוק בשעה שהכל שואפים לצימצום הצריכה, טלוויזיה מיסחרית, הניונה מפירסומת, תהווה מכשיר כביר לטי פוח תאוות-הצריכה של הציבור. למ רות זאת מתייחס שריהתיקשות, אמנון רובינשטיין, אל תוכנית זו כאל כבתי-עניו.

אך כעית הטלוויזיה היא עריין רחוקה. הסכנה לעיתונות חופשית, שבלעדיה אין הדמוקרטיה יכולה לתפקד, היא מוחשית ומיידית. אם הציבור לא יתעורר לחומרת המצב, ואם העיתונות עצמה לא תעלה בעייה זו באומץ ובגילוי-לב על סדר-היום הציבורי, עלול להיווצר מצב שיסכן את קיומה של רוב העיתונות היומית במדינה.

השבוע כינס העורך של אחר הצהרונים את עובדיו, וכישר להם שהוא עומד לפטר 40 מהם.

זהו ביטוי בוטה לתופעה שרמותי עליה בשבוע שעבר במדור זה: המשבר החמור, המסכן את עצם קיומה של עיתונות חופשית בישראל.

בשבוע שעבר עמדתי בעיקר על הבעיות של העולם הזה, ועל תוכניו תינו להיערכות לקראת תקופה קשה, שבה נוכל לסמוך רק עליך — הקורא — להבטחת תיפקודו התקין של שבועון לוחם זה.

הפעם ברצוני לעמוד על תופעה רחבה יותר, הנוגעת לכל העיתונות במדינה.

סכנה לקיום העיתונות

עיתונות חופשית היא עיתונות בלתי-מיפלגתית.

איני פוסל את קיומם של ביטאונים מיפלגתיים, אך ברור כי לא הם יבטיחו את חופש-העיתונות בחברה הדמוקרטית. בעניין זה כבר אמר הציבור הישראלי ברור האחרון את דברו: הוא התרחק מעיתונים מיפלגתיים ומיפ לגתיים-למחצה, ופנה לעבר עיתונים בלתי-תלויים.

עיתון מיפלגתי יכול לעבור תקופה קשה מבלי להיפגע. מיפלגה או מוסד המקיים ביטאון כרי להפיץ את ריעותו ברכים פשוט יצטרך לשלשל את ידו עמוק יותר לתוך כיסו. כזה מצבו של דבר השייר להסדרות, ושל הביטאונים המיפלגתיים המובהקים.

אך לא כך מצבם של הצהרונים — ידיעות אחרונות, מעריב וחדשות של הבוקרון הארץ ועיתונים נוספים.

כל אלה היו תלויים במידה רבה בפירסומת המיסחרית. המודעות כיסו בין חצי לשני-שלישים של תקציבם.

מאו ראשית השנה נהרס ענף הפירסום בארץ. הפירסומת המיסחרית הצטמצמה במידה המתקרבת לחיסול גמור. תחילה קיוו כי זוהי תופעה זמנית, שתחלוף במהרה, אחרי שתעבור התבהלה הראשונה של המשבר הכלי-כלי. המפרסמים פשוט אינם יודעים איפה הם חיים, אמרו במיקצוע. כש יתברר המצב, הם יחדשו את הפירסום.

היו גם שציפו לגאות בענף זה, במצב של משבר, כאשר הלקוחות אינם רוצים להוציא כסף, יצטרכו המפרסמים להגביר את הפירסום, נטען.

אך בינתיים חלפו חודשים רבים, ואין שום סימן להתאוששות ענף הפירסום. המפרסמים חדלו לפרסם את סחורותיהם ושירותיהם. מצב התבהלה

ד.א.א.א.